

# روستا، رشد و توسعه



تالیف: علی روشنی

**A-PDF**

**Watermark**

انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان

۱۳۹۳



شماره:

تاریخ:

پوسته:



بسمه تعالی

مطالعه و تحقیق در زمینه معماری

با این فضا که ارائه شده است، به بهره‌مندی می‌پردازد.

و من ... التوفیق

عبدالحامید نقره کار

رئیس دانشکده معماری و شهرسازی

A-PDF

Watermark

## مطالعات و آموزش اجمالی (تجزیه و تحلیل)

این مرحله شامل هفت فصل می‌باشد:

| صفحه | عنوان | مقدمه                                                         |
|------|-------|---------------------------------------------------------------|
| ی    |       | فصل اول: مطالعات استان                                        |
| ۱    |       | موقعیت عمومی استان                                            |
| ۱    |       | - اوضاع جغرافیایی                                             |
| ۱    |       | - اوضاع اجتماعی                                               |
| ۴    |       | - اوضاع اقتصادی                                               |
| ۱۰   |       | فصل دوم: مطالعات شهرستان                                      |
| ۱۲   |       | فصل سوم: مطالعات دهستان                                       |
| ۱۳   |       | موقعیت عمومی دهستان                                           |
| ۱۳   |       | - اوضاع جغرافیایی، اقلیمی، اجتماعی روستاهای واقع در دهستان    |
| ۱۳   |       | - تصویر کلی فعالیت‌های اقتصادی روستاهای واقع در دهستان        |
| ۱۸   |       | - نحوه توزیع خدمات و تأسیسات موجود در روستاهای واقع در دهستان |
| ۲۰   |       | فصل چهارم: مطالعات حوزه نفوذ                                  |
| ۲۲   |       | - شیوه گزینش حوزه نفوذ                                        |
| ۲۲   |       | - عوامل تعیین کننده حوزه نفوذ                                 |
| ۲۳   |       |                                                               |

## شناسایی پایه

- شناسایی پایه در سطح حوزه نفوذ

فصل پنجم: بررسی و شناخت نقاط نافذ بر روستای دهستان

فصل ششم: نتیجه گیری و جمع بندی مطالعات در دهستان و یا روستای مورد مطالعه

- نتایج و مطالعه مربوط به دهستان (مشکلات و کمبودها)

فصل هفتم: مطالعات روستا

- موقعیت عمومی روستا

- بررسی اجمالی موقعیت سیاسی و جغرافیایی روستا و پیشینه تاریخی آن

- پیشینه تاریخی روستا

شناسایی پایه در سطح روستا

- بررسی های محیطی

- بررسی کلیات ویژگی های محیطی روستا با استفاده از طرح ها و اطلاعات موجود و نیز شناخت تفصیلی زمینه های اصلی و

تأثیرگذار بر طرح هادی نظیر توپوگرافی و اقلیم

- اوضاع اجتماعی روستا

- اوضاع اقتصادی روستا

- مراحل گسترش تاریخی

- خصوصیات کالبدی روستا (نحوه استفاده از اراضی)

## مطالعات و آموزش اجمالی (تجزیه و تحلیل)

این مرحله شامل سه فصل می‌باشد که این اطلاعات در ادامه فصول مرحله اول می‌آیند:

صفحه

عنوان

|    |                                                                                  |
|----|----------------------------------------------------------------------------------|
| ۵۷ | فصل هشتم: بررسی کمی و کیفی کاربری مسکونی                                         |
| ۵۷ | ارزیابی میزان فرسودگی بافت روستا، نوع مصالح، مقاومت بناها و مستحذات              |
| ۵۷ | - کیفیت ابنیه                                                                    |
| ۶۱ | مسکن                                                                             |
| ۶۱ | - معماری و فضاهای موجود در واحد مسکونی                                           |
| ۶۳ | فصل نهم: وضعیت تأسیسات زیربنایی                                                  |
| ۶۳ | - بررسی وضع شبکه بندی خیابان‌ها و معابر پیاده                                    |
| ۶۶ | - وضع تأسیسات زیربنایی                                                           |
| ۶۷ | - وضعیت مالکیت اراضی داخل و خارج بافت روستا                                      |
| ۶۹ | فصل دهم: تعیین محدوده محلات و نحوه توزیع خدمات محله‌ای                           |
| ۷۲ | - ارائه دیدگاه روستائیان                                                         |
| ۷۳ | - بررسی طرح‌های فرادست مصوب                                                      |
| ۷۴ | - ارائه فهرست پیشنهادی طرح‌های مذکور در مورد خدمات و امکانات پیشنهادی برای روستا |

## مطالعات و آموزش اجمالی (ارائه طرح پیشنهادی)

این مرحله شامل سه فصل می باشد که این اطلاعات در ادامه فصول مرحله دوم می آیند:

| صفحه | عنوان                                                                             |
|------|-----------------------------------------------------------------------------------|
| ۷۸   | فصل یازدهم: معیارها و ضوابط کلی طراحی کالبدی                                      |
| ۷۸   | - الگوی توزیع خدمات عمومی روستاها                                                 |
| ۷۸   | - ضوابط مربوط به توزیع خدمات در سطح دهستان                                        |
| ۹۰   | فصل دوازدهم: پیش بینی جمعیت                                                       |
| ۹۰   | - بررسی روند جمعیت و پیش بینی آن در ده سال آینده (جمع بندی و استنتاج از بررسی ها) |
| ۹۱   | فصل سیزدهم: پیشنهادات در زمینه رفع کمبودها و نیازهای خدماتی و کالبدی روستا        |
| ۱۰۰  | ۱- مسکن                                                                           |
| ۱۰۱  | ۲- شبکه دسترسی                                                                    |
| ۱۰۴  | ۳- تأسیسات زیربنایی                                                               |
| ۱۰۵  | ۴- خدمات عمومی                                                                    |
| ۱۰۹  | ۵- صنایع تبدیلی و تولیدی (منطقه صنعتی)                                            |
| ۱۰۹  | ۶- تعیین فضای ورزشی                                                               |
| ۱۱۰  | ۷- پارک محله ای (بوستان روستایی)                                                  |
| ۱۱۰  | ۸- گورستان                                                                        |

|    |                                                                                                                                                                                |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۳  | جدول شماره ۱: ایستگاه .... وضعیت اقلیمی (۵ سال)                                                                                                                                |
| ۹  | جدول شماره ۲: جمعیت باسواد مناطق شهری و روستایی استان گیلان                                                                                                                    |
| ۱۵ | جدول شماره ۳: ایستگاه لاهیجان (۸ ماه)                                                                                                                                          |
| ۱۷ | جدول شماره ۴: مشخصات جمعیت روستاهای واقع در دهستان .....                                                                                                                       |
| ۱۹ | جدول شماره ۵: منابع درآمد اهالی روستاهای ..... واقع در دهستان .....                                                                                                            |
| ۳۲ | جدول شماره ۶: امکانات و خدمات آموزشی، بهداشتی و درمانی، تأسیسات و تجهیزات روستایی و خدمات اقتصادی و پشتیبان تولید موجود و پیشنهادی روستاهای حوزه نفوذ روستای ..... تا سال ۱۳۹۹ |
| ۳۳ | جدول شماره ۷: استانداردها و ضوابط خدمات رسانی در محیط روستایی کشور و نحوه تجهیز مراکز روستایی                                                                                  |
| ۳۸ | جدول شماره ۸: تقسیمات سیاسی شهرستان .....                                                                                                                                      |
| ۳۹ | جدول شماره ۹: موقعیت عمومی روستای .....                                                                                                                                        |
| ۴۰ | جدول شماره ۱۰: موقعیت استقرار مکانی                                                                                                                                            |
| ۴۴ | جدول شماره ۱۱: ویژگی‌های محیطی روستا                                                                                                                                           |
| ۴۷ | جدول شماره ۱۲: تحولات جمعیتی روستای .....                                                                                                                                      |
| ۴۹ | جدول شماره ۱۳: تعداد دام و طیور                                                                                                                                                |



## جداول

صفحه

|    |                                                                                                                             |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۵۶ | جدول شماره ۱۴: مساحت، سرانه و درصد کاربری های روستا                                                                         |
| ۵۸ | جدول شماره ۱۵: کیفیت ابنیه                                                                                                  |
| ۶۰ | جدول شماره ۱۶: مصالح به کاررفته در بناهای ساخته شده در روستا                                                                |
| ۷۰ | جدول شماره ۱۷: نحوه توزیع خدمات محله ای                                                                                     |
| ۷۲ | جدول شماره ۱۸: معرفی مسائل و مشکلات روستا                                                                                   |
| ۷۳ | جدول شماره ۱۹: طرح های فرادست مصوب در محدوده پیرامونی روستا                                                                 |
| ۷۴ | جدول شماره ۲۰: نقش و جایگاه روستا در طرح فرادست                                                                             |
| ۸۰ | جدول شماره ۲۱: نحوه توزیع خدمات زیربنائی و آموزشی در سطح مناطق روستائی                                                      |
| ۸۲ | جدول شماره ۲۲: نحوه توزیع خدمات درمانی، بهداشتی و اداری در سطح مناطق روستائی                                                |
| ۸۴ | جدول شماره ۲۳: نحوه توزیع مراکز نظامی و معین در سطح مناطق روستایی                                                           |
| ۸۵ | جدول شماره ۲۴: سرانه، تراکم کاربری مسکونی و درصد کاربری های مسکونی و شبکه های دسترسی نسبت به کل بافت                        |
| ۸۶ | جدول شماره ۲۵: میزان سرانه کاربری های اداری، معین و تجاری بر اساس طبقه بندی روستاها                                         |
| ۸۷ | جدول شماره ۲۶: سطح، سرانه کاربری آموزشی (مقاطع مختلف تحصیلی) و میزان درصد دانش آموزان نسبت به کل جمعیت                      |
| ۸۸ | جدول شماره ۲۷: میزان سطح و سرانه و حداقل جمعیت تحت پوشش کاربری های درمانی، بهداشتی، فرهنگی و مذهبی، نظامی و انتظامی و ورزشی |
| ۹۹ | جدول شماره ۲۸: جهات و حدود منطقی توسعه روستا                                                                                |

صفحه

جداول

۹۹

جدول شماره ۲۹: برآورد تعداد واحد مسکونی مورد نیاز و نیاز به ساخت و ساز تا افق طرح

۱۰۱

جدول شماره ۳۰: درصد الگوی پیشنهادی شبکه‌های دسترسی روستایی

۱۰۵

جدول شماره ۳۱: سطوح پیشنهادی مقاطع مختلف آموزشی

۱۱۲

جدول شماره ۳۲: کاربری اراضی موجود و پیشنهادی



|    |                                                                                     |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------|
| ۵  | نمودار شماره ۱: نمودار درصد جمعیت شهرنشین و روستانشین در استان                      |
| ۶  | نمودار شماره ۲: نمودار هرم سنی جمعیت روستایی استان گیلان سال ۶۵                     |
| ۷  | نمودار شماره ۳: نمودار هرم سنی جمعیت شهرنشین استان گیلان سال ۶۵                     |
| ۸  | نمودار شماره ۴: نمودار هرم سنی کل جمعیت استان گیلان سال ۶۵                          |
| ۱۱ | نمودار شماره ۵: نمودار توزیع جمعیت شاغل استان گیلان در بخش های کشاورزی، صنعت، خدمات |
| ۲۱ | نمودار شماره ۶: توزیع خدمات موجود در سطح روستاهای دهستان                            |
| ۲۶ | نمودار شماره ۷: خدمات عمومی موجود در روستا و مراجعات حوزه نفوذ                      |
| ۳۵ | نمودار شماره ۸: توزیع خدمات موجود و پیشنهادی در سطح روستا                           |

**A-PDF**  
Watermark

|     |                                                                                |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------|
| ۱   | نقشه شماره ۱: کشور جمهوری اسلامی ایران (موقعیت استان)                          |
| ۲   | نقشه شماره ۲: مختصات جغرافیایی استان                                           |
| ۱۲  | نقشه شماره ۳: شهرستان و بخش مورد مطالعه                                        |
| ۱۳  | نقشه شماره ۴: دهستان مورد مطالعه                                               |
| ۳۷  | نقشه شماره ۵: موقعیت عمومی روستای مورد مطالعه و دسترسی‌های موجود در سطح دهستان |
| ۴۲  | نقشه شماره ۶: توپوگرافی منطقه مورد مطالعه                                      |
| ۵۵  | نقشه شماره ۷: کاربری اراضی وضع موجود                                           |
| ۶۴  | نقشه شماره ۸: شبکه هندسی معابر                                                 |
| ۶۸  | نقشه شماره ۹: مالکیت اراضی                                                     |
| ۱۰۲ | نقشه شماره ۱۰: عرض معابر پیشنهادی روستای .....                                 |
| ۱۱۱ | نقشه شماره ۱۱: کاربری اراضی پیشنهادی روستای .....                              |

## مقدمه

یکی از ضرورت‌های مبرم و اساسی در زمینه توسعه فیزیکی روستاها، مقوله برخورد و نحوه اجراء و همچنین فرآیند شکل‌گیری کاربری اراضی طرح پیشنهادی در این دسته از سکونتگاه‌ها می‌باشد که سازماندهی سنجیده و تجهیز شدن معماران، شهرسازان و سایر کارشناسان آموزش دیده می‌تواند زمینه ساز اجرایی جهت تغییرات کالبدی، فیزیکی و اقتصادی این فضاها و مراکز را طبق استانداردهای تعیین شده در پی داشته باشد:

- تدوین و تهیه مبانی لازم جهت آموزش دانشجویان در مقوله نحوه برخورد فیزیکی با روستاها می‌تواند سیاست‌های مناسب جهت آماده‌سازی این فضاها را در مقوله رشد و نهایتاً توسعه روستایی را موجب گردد.

بدین سبب شیوه‌های آموزشی را می‌بایست به رغم کوشش‌های خیرخواهانه همکاران با استراتژی و با خط مشی و برنامه‌ریزی منسجم‌تر و اندیشیده شده دنبال کرد و آموزه‌ها را به ضوابط و مقررات اجرایی نزدیک‌تر نمود تا دانشجویان پس از فارغ التحصیلی، آموزه‌هایشان را در مقوله توسعه و عمران روستایی به کار گیرند.

علی روشن‌سی

بهار ۹۳

A-PDF

Watermark